

Myjavskí gymnazisti na exkurzii v Poľsku (Wieliczka-Krakow-Osvienczim)

V dňoch 2.a 3.mája 2013 sa študenti septimy, sexty a 3.ročníka myjavského gymnázia zúčastnili exkurzie po vybraných kultúrnych a historických významných miestach Malopoľského vojvodstva v južnom Poľsku....

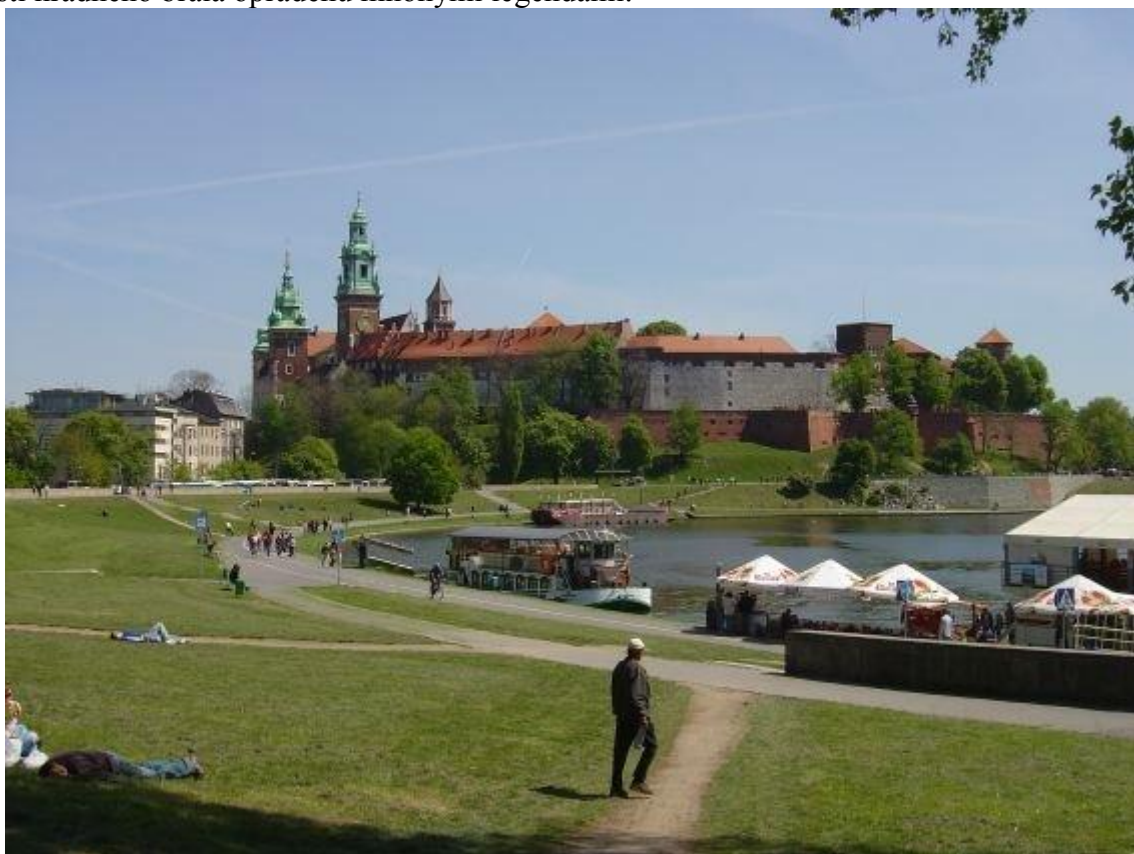
V dopoludňajších hodinách **prvého dňa exkurzie** sme absolvovali prehliadku soľnej bane vo **Wieliczke**. Naša prehliadka bane trvala približne tri hodiny a začala prekonaním 380-tich schodov, až kým sme nezostúpili na prvé poschodie v hĺbke 64 metrov pod zemou. V bani je 9 poschodí, siahajú do hĺbky 327 metrov a teplota v bani sa pohybuje vceloročne okolo 14 °C. Naša trasa v podobe podzemných chodníkov mala niečo cez 2,5 km. Počas prehliadky sme videli asi všetko, čo Wieliczka turistom ponúka. Podzemné jazierka so slanou vodou, ťažobné komory, banské stroje a zariadenia, stáročné drevené konštrukcie výborne zakonzervované podzemnou klímou v bani. Videli sme podzemné kaplnky so sochami a reliéfmi zo soli. Ich autormi sú baníci, ktorí postáročia ťažko pracovali pod zemou. Sú tu sochy napr. pápeža Jána Pavla II. v kaplnke sv. Kingi, Mikuláša Koperníka, J.W.Goetheho, kráľa Kazimíra Veľkého, ktorý v roku 1368 uzákonil prvý banícky kódex na svete, so všetkými právami a povinnosťami. Najstaršou z kaplniek na turistickej trase je kaplnka sv. Antona. Vytesal ju do soli neznámy baník v roku 1698. V komore Janowice je veľké soľné súsošie, ktorého zhotovenie inšpirovala povest' o vzniku bane. Podľa nej, keď sa sv. Kinga, dcéra uhorského kráľa Bela IV., dozvedela o nedostatku soli v Poľsku, hodila do šachty v Marmaroši snubný prsteň. Uhorskí baníci, ktorých priviedla do Krakova, ho našli v prvom soľnom zväzku vyťaženom vo Wieliczke. Jej zasvätili najväčšiu kaplnku, do ktorej sa zmestí 500 ľudí a nachádza sa v hĺbke 101 metrov pod zemou. Je plná soľných sôch a reliéfov. Najpozoruhodnejší je reliéf Posledná večera, ktorý vytesal podľa diela Leonarda da Vinciho Antoni Wyrodek.

Účastníci exkurzie v soľnej bani Wieliczka

V jednej z podzemných komôr je kino pre 80 ľudí, okrem sanatórií pre alergikov či astmatikov, tu nájdeme reštauráciu s výbornou kuchyňou, múzeum, miestnosť na bankety, plesy, zábavy, ale i na športové aktivity. Po dlhšej a fyzicky náročnej prehliadke bane študentov potešila cesta rýchlym výťahom.

Po prehliadke soľnej bane naša cesta pokračovala do bývalého kráľovského mesta **Krakow**. Prechádzkou popri rieke Visla sme sa dostali až k hradnému návršiu **Wawel**, ktoré je kultúrnym a národným symbolom Poľska, ale hlavne Krakova. V rámci hradného areálu sme mali možnosť vidieť okrem iného **Katedrálu Sv.Stanislava a Václava**, kde sú uložené relikvie poľského patróna a mučeníka Sv.Stanislava, ktorého údajne zabil poľský kráľ Boleslav II.priamo pri bohoslužbe v roku 1079 v jednom z krakovských kostolov. Okrem kaplnky Zigmunda a veľkého zvona kráľa Zigmunda, ktorý má výšku skoro 2 metre a priemer 2,5 metra, odliateho z diel ukoristených vo vojne s Pruskom, sú v katedrále tiež nádherné náhrobné kamene hrobiek poľských kráľov, ale i hrobka spisovateľa A. Mickiewicza. Areál ponúka návštevníkom na prehliadku **kráľovské** či **štátne apartmány**, **dražiu noru** v spodnej časti hradného brala opradenú mnohými legendami.

Hradný vrch Wawel s katedrálou sv.Stanislava

Z Wawelu viedli naše kroky cez ulicu **Grodzka**, pozdĺž ktorej sme zazreli kostol Sv.Petra a Pavla so súsoším apoštolov. Na konci ulice sme sa dostali k ďalšej pozoruhodnosti Krakova, na námestie **Rynek Glówny**, ktoré je v merítke všetkých stredovekých európskych miest najrozsiahlejšie a v rámci celej Európy sa zaraďuje medzi tri najväčšie. Rynek Glówny nezmenil svoj vzhľad už od roku 1257.

Na námestí je mnoho zaujímavostí, z ktorých je azda najtypickejšia tržnica **Sukiennice**, postavená v renesančnom štýle a zdobí ju atika majstra Gucciho. Považuje sa za jedno z najstarších nákupných stredísk na svete. Už v 13. storočí tu boli mnohé obchodíky. Dnes obchodovanie s textilom a látkami nahradili prevažne stánky s poľskými suvenírmi.

Študenti na námestí Rynek Główny, v pozadí tržnica Sukiennice

Popri Sukiennice sa nachádza **poľská šikmá veža, Ratusz**. Je vysoká 70 m a odchýlenie 55 cm spôsobili nezvyčajne silná víchrica v roku 1703. Veža prežila niekoľko požiarov, popukanie múrov a niekoľkonásobné projekty na jej zlikvidovanie, ktoré sa dodnes neuskutočnili. Ďalej okrem malého **kostolíka Sv.Vojtecha** a **sochy** veľákana poľskej kultúry **Adama Mickiewicza**, zaujali našich študentov dve **veže Mariánskeho kostola**. **Vyššia gotická veža** siaha do výšky 81 metrov a pozlátenú „kráľovskú“ korunu s ôsmymi špicmi dostala až roku 1478. Každú hodinu sa z tejto veže ozýva slávny krakovský „hejnal“. Hrá začiatok poľskej hymny až po moment, v ktorom podľa legendy, Turci pri nájazde na Krakov roku 1421 zostrelili vtedajšieho trubača. V súčasnosti sa repertoár hejnala rozšíril o obľúbenú pieseň Jána Pavla II., ktorá bude každý rok znieť v deň jeho úmrtia a pohrebu. **Druhá, renesančná, veža** má 69 m a dodnes slúži ako zvonica. Nachádza sa v nej päť zvonov, dva z nich sú zo 14. storočia. Zvláštnosťou Mariánskeho kostola je jedno z najväčších stredovekých súdoší z 15. storočia. Tvorí ho dvanásť pozlátených a polychrómovaných postáv z lipového dreva starého päťsto rokov. Sochy sú veľmi precízne a realisticky vyrezané – zachytené je všetko, vystúpené žily, napnuté svaly, prirodzené zhyby šiat.

Mariánsky kostol

Po prehliadke mesta a návšteve obchodného centra sa zavŕšil prvý deň exkurzie. V podvečer sme presunuli sa na ubytovanie v mládežníckom hosteli blízko centra.

Druhý deň exkurzie – 3.máj 2013, mimochodom štátny sviatok v Poľsku – Deň ústavy, bol cieľ našej exkurzie len jeden. Prehliadka **koncentračného tábora v Osvienčime**. Úzkosť, strach, bolesť, utrpenie, bezmocnosť. Toto miesto aj dnes okupujú tieto pocity kvôli jeho krutej minulosti tak, ako v štyridsiatych rokoch minulého storočia, kedy tu bolo nemilosrdne vyvraždených jeden a pól milióna väzňov. Pred veľkou bránou smrti s cynickým nápisom „Arbeit macht frei“ čo v preklade znamená „Práca oslobodzuje“ sa nás „ujali“ po slovensky hovoriaci sprievodcovia. Spomínaná brána je vstupom do veľkého areálu s dvadsiatimi ôsmimi blokmi. Areál bol nepretržite sledovaný SS-ákmi a ohrazený štyri metre vysokým ostnatým plotom pod napätím, čo útek z tohto zariadenia takmer úplne znemožňovalo. No našli sa i taký šťastlivci, ktorým sa to podarilo a dnes sa vracajú na toto miesto, aby si uctili pamiatku svojich príbuzných a priateľov, ktorý tu boli nemilosrdne vyvraždení. Zabíjali rôznymi spôsobmi napríklad obesením, vyhladovaním, vedeckými pokusmi, ktoré realizoval doktor Mengel, tvrdými podmienkami, hromadným strieľaním alebo masovo, jedovatým plynom cyklónom B, ktorého len v Osvienčime v rokoch 1942-1943 spotrebovali dvadsať tisíc kilogramov a to na usmrtenie tisícpäťsto osôb bolo treba päť až sedem kilogramov granúl. Prechádzame i popri bloku jedenásť zvanom blok smrti. Je izolovaný od zvyšku tábora. V jeho podzemí sa nachádza táborová väznica a hladomorňa. Medzi desiatym a jedenástym blokom je stena, kde príslušníci SS hromadne vystrieľali niekoľko tisíc väzňov. Mŕtvolu potom spaľovali v krematóriu, ktoré je mimo areálu. Sú v ňom plynové komory, v ktorých zabíjali už spomínaným cyklónom B a mŕtve telá následne spaľovali. Dnes s veľkou hrôzou a pocitom úzkosti sledujeme toto deprimujúce prostredie, vlasy desaťročia mŕtvych zajatcov, ich hrebene, šatstvo, topánky, okuliare, zubné kefky, kufre a fotografie, ktoré sú umiestnené v jednotlivých blokoch.

Prehliadka koncentračného tábora

Navštívili sme niektoré bloky, krematórium, bývalú plynovú komoru, celu Sv.Maksymiliana Maria Kolbeho, ale tiež pavilón venovaný pamiatke slovenských židov, smutnej časti našej histórie.

Po prehliadke Auschwitz I. Oswiecim sme sa spolu s našim poľským sprievodcom autobusom presunuli do tábora Auschwitz II. Birkenau. Tu sme si prezreli najzachovalejšie časti koncentračného tábora – obytné priestory, toalety, pamätník venovaný obetiam rôznych národností, či vierovyznaní. Toto miesto je veľkou výstrahou pre všetkých nás a tichým mementom na všetkých tých, ktorí padli pod vládou fanatika.

Po skončení prehliadky koncentračného tábora sme pokračovali v ceste na Slovensko.

Na záver by som rád poďakoval za spoluprácu pani profesorky D.Eliášovej a D.Mockovčiakovej, ale i všetkým zúčastneným študentom za ich príkladné správanie počas celej exkurzie, počas prehliadky bane, mesta či koncentračného tábora, čím jasne ukázali, že i dnešná mladá generácia nachádza v historických udalostiach minulého storočia isté ponaučenie, a dokáže prejať úctu k obetiam týchto tragických okamihov ľudskej existencie.

L.V.